Vizită de lucru

de Sergiu Someşan din volumul “ Cadouri de Crăciun ”, editura Karmat Press 2003
email
sergiu_somesan @yahoo.com

Bătrânul profesor scria. De mulţi, de foarte mulţi ani scria. Din când în când îşi arunca ochii pe geam, fără să vadă nimic dincolo de transparenţa sticlei, de parcă şi-ar fi căutat în oglinda imperfectă a geamului inspiraţia. O pală de vânt mai puternică aduse o hârtie prin faţa ferestrei, distrăgându-i pentru o clipă atenţia şi făcând geamurile să zăngănească. Cu un gest reflex se ridică, verifică dacă sunt bine închise, apoi se aplecă iar asupra mesei de scris:

„Hunii au inventat – sau poate numai au perfecţionat – arcul cu dublă extensie. La prima vedere nu pare un lucru foarte important, dar, dacă ne gândim că vorbim despre arma care le-a adus, pentru o bună bucată de timp, supremaţia pe două continente, merită să ne oprim ceva mai îndelung asupra acesteia. Arcul, inventat şi utilizat de milenii, nu suferise de la descoperirea sa modificări şi perfecţionări majore. E adevărat, s-au utilizat diferite esenţe, săgeţile au fost în permanenţă transformate şi adaptate pentru trecerea de la vânătoare la război. Toate acestea erau îmbunătăţiri care nu au schimbat nimic din principiul de funcţionare a arcului. Arcul era construit în general din esenţă tare şi era prevăzut cu o coardă care, prin extensie şi apoi eliberare, arunca săgeata brusc spre ţintă. Aici intervenea momentul critic: săgeata trecea într-un timp extrem de scurt, practic instantaneu pentru percepţia obişnuită, de la starea de repaus la viteza maximă. Atunci interveneau mişcări şi faze tranzitorii care aveau ca efect final creşterea impreciziei tirului. Spre deosebire de arcul rotund, în forma literei C, care îşi pierdea eficienţa la o încordare prea puternică, arcul cu dublă extensie al hunilor avea câte o încovoiere în afară, între locul de unde se ţinea în mână şi marginea lui. De asemenea, marginile şi mijlocul erau întărite cu fragmente de oase plate şi elastice, în aşa fel încât încordarea acestui arc se obţinea din încovoierea celor două părţi laterale, care astfel acţionau împreună. În acest fel, în momentul eliberării săgeţii, exista un timp scurt, de acceleraţie, care împreună cu forma nouă a vârfului săgeţii, cu trei laturi, îi permiteau acesteia păstrarea unei traiectorii optime spre ţintă…“

Se opri din scris şi se apropie iar de geam. După fiecare pagină, ca într-un fel de ritual, se întrerupea din scris, se ducea lângă geam şi privea afară. De multe ori privea în gol, fără să vadă nimic, dar în tot acest timp mintea lui continua să ordoneze cuvintele, aşa cum aveau să se înşiruie pe pagina albă care îl aştepta flămândă.

În faţa geamului, cu două etaje mai jos, se aşternea piaţa centrală a orăşelului. În partea opusă a pieţei era singurul hotel al localităţii, iar alături primăria, poşta, biserica şi banca. Piaţa părea şi poate

chiar era centrul a tot ce se întâmpla în micul orăşel. În faţa hotelului îşi făcea veacul un grup de pierde-vară, câţiva tineri, mereu aceiaşi, în aşteptarea puţinilor excursionişti străini. Tot acolo aştepta de obicei şi Roza, blonda şi durdulia Roza, singura prostituată a localităţii, în speranţa unui client matinal.

Profesorul îşi amintea că trecuse odată, într-o dimineaţă, prin dreptul ei, când, cu hohote vesele, tinerii încercaseră să-i explice că ceea ce vinde ea, bărbaţii cumpără mai spre seară, mai ales după ce beau ceva. Parcă spre a-i contrazice, chiar atunci ieşise din hotel un nordic solid şi roşcat, care o chemase cu un semn scurt. Se vede treaba că mai apelase la serviciile ei. Ridicând nepăsătoare din umerii masivi, Roza intrase în hotel, nu înainte de a arunca o privire sfidătoare în jur. Trecând pe lângă ei, şoptise şuierat, într-o parte:

— Bărbaţii care-s bărbaţi sunt bărbaţi şi dimineaţa, şi seara.

Hohotele izbucnite atunci i s-au părut profesorului puţin forţate, încărcate de o uşoară invidie pentru vikingul roşcat care cu noaptea în cap apela la farmecele Rozei. Profesorul îşi cumpărase grăbit ţigările din chioşcul de la intrarea hotelului şi intrase în casă, urmărit de impresia că, atunci când aruncase privirea sfidătoare spre grupul de bărbaţi, Roza îl inclusese şi pe el.

„Nu se poate“, îşi şoptise el atunci în barbă, grăbindu-se să urce scările şi să se apuce de scris.

„Poate că nu a observat că sunt şi eu printre ei. Va trebui să discut cu ea, să-i cer scuze şi să nu creadă că am râs şi eu de ea…“

Totul a rămas la stadiul de bună intenţie. Când o întâlnea, în drumul lui spre chioşcul de ţigări, o saluta deferent, făcând-o pe biata Roza să trăiască într-o dulce ambiguitate: oare vrea sau nu Profesorul să apeleze la serviciile ei?

Spre deosebire de tinerii din faţa hotelului, care trăiau din expediente, Profesorul îşi dădea seama că prostituţia a avut rolul ei deloc neglijabil în istorie. Uneori se întreba cum ar fi dacă ar chema-o pe Roza până sus la el să dezbată problema. Dar acest lucru nu s-ar putea întâmpla fără ca tinerii puşi pe glume din faţa hotelului să afle. Cum ar putea el să mai treacă prin faţa lor după ţigări? Anticipând reacţia lor, s-a oprit la timp, deşi de multe ori în clipele de relaxare şi-a imaginat cum ar decurge discuţia lui cu Roza.

Profesorul nu era misogin. Pur şi simplu pentru el femeile se reduceau la Amalia, menajera care îi făcea curat, îi gătea şi îi spăla rufele. Înţelegea perfect rolul pe care femeile l-au jucat în istorie, atât şi nimic mai mult. Acum o mulţime de ani, nici nu putea să mai spună câţi, aproape că alunecase pe o pantă domestică. Familia lui, compusă dintr-un număr impresionant de mătuşi, îi prezentase, imediat după terminarea facultăţii, o fată blondă şi împlinită, pentru inocenţa căreia oricare dintre mătuşi ar fi băgat mâna în foc. Un timp, totul a decurs conform tipicului, cu interminabile ore de plimbări exasperante, furate cu greu studiului, şi cu nesfârşite vizite la un şir şi mai interminabil de rude. O chema Mirela şi când, după un an de vizite şi plimbări, a fugit cu un marinar venit în concediu, a oftat uşurat. A acceptat o catedră în capitală, mai mult ca să scape de corul rudelor revoltate şi de noile lor

tentative de a o înlocui cât mai urgent pe Mirela. După mulţi ani, când rudele i-au trecut în nefiinţă sau au început să populeze în număr tot mai mare spitalele şi azilurile, având suficiente preocupări ca să nu mai reprezinte un pericol pentru el, a revenit în oraşul natal, dedicându-se cu totul studiului şi scrisului. Un timp, la început, Amalia a încercat timid să-i propună diferite partide care, nu-i aşa, ar „lumina pustietatea unei case atât de frumoase". Din fericire, profesorul făcea parte dintre persoanele care nu au nevoie de două greşeli ca să înveţe, şi menajera, pusă în faţa alternativei ca Profesorul să se dispenseze de serviciile ei sau să îl lase în pace, a ales cu înţelepciune calea înţelegerii. Deşi uneori, când trecea pe lângă Roza, i se părea că îi simte parfumul de femeie tânără invadându-i simţurile şi mintea, trezindu-i amintiri fugare din vremea când el şi Mirela se plimbau de mână prin parc, alunga impresia cu uşurinţă, refugiindu-se în scris.

*

De atunci, adică de vreo câţiva ani buni, pentru el toată viaţa însemna scrisul. A, şi bineînţeles, biblioteca. Biblioteca era izvorul din care, într-un mod minunat, lua informaţiile. Informaţii pe care le prelucra, le tria şi găsea apoi asociaţii şi corelaţii pe care confraţii lui nu avuseseră norocul sau talentul să le facă, deşi aveau totul acolo, sub ochi lor, de o mulţime de vreme.

De ani de zile, în fiecare zi scria câte 20 de pagini. Zece dimineaţa şi zece după-amiaza. 20 de pagini scrise mărunt şi ordonat. 120 de pagini pe săptămână, pentru că duminica nu scria. Duminica se odihnea şi apoi recitea cele scrise. Rar găsea câte o greşeală, câte un cuvânt nepotrivit, pe care să simtă nevoia să-l modifice. Abia după ce termina cartea simţea că trebuie să treacă încă o dată textul prin filtrul des al intransigenţei care îl făcuse atât de renumit în mediile academice.

Când se simţea nesigur pe o temă, căpătase obiceiul de a privi în spatele lui spre cele 23 de cărţi publicate până atunci, care se odihneau cuminţi în copertele lor de piele. Încă de la a zecea carte publicată începuse să fie numit „Herodot al popoarelor migratoare" şi cuvântul lui ajunsese să fie lege pe orice subiect legat de această temă. După a douăzecea carte, începuse să plouă cu oferte din partea universităţilor şi se vorbea chiar de un loc în Academie. Zâmbea amuzat tuturor acestor elogii şi refuza cu încăpăţânare să părăsească refugiul micului orăşel. Tot ceea ce-i trebuia era linişte, cărţi şi material bibliografic, de care, mai ales în ultimul timp, nu dusese deloc lipsă. Orăşelul îi oferea din plin liniştea, iar după ce ajunsese cunoscut, orice bibliotecă din lume se simţea onorată să-i satisfacă orice cerere. Atunci, de ce să plece? Aici se simţea bine.

Făcu o pauză mai lungă şi se ridică de la masă. Strânse mai bine pe el halatul călduros şi ieşi în balcon. Deşi era mai şi totul înverzise, din când în când se strecura dinspre munţii încă înzăpeziţi care înconjurau oraşul câte o pală de vânt rece ca gheaţa. Se înfioră şi privi în jur. Erau peste o sută de metri între balcon şi intrarea hotelului, dar Roza îl văzu şi îl salută cu o clătinare a capului politicoasă

şi totodată cochetă. Îl văzură şi tinerii de lângă ea şi îl salutară şi ei. Le răspunse la toţi la salut, apoi, trăgând în piept încă o gură de aer rece, se întoarse zâmbind la masa de scris.

Într-o parte a pieţei, aproape de bancă, îşi avea taraba un ţigan mare, gras şi bărbos, cu un cap imens, care, atunci când îl zări la balcon, întoarse ostentativ capul în altă parte. De ani de zile, de câte ori îl vedea trecând pe lângă el să îşi cumpere ţigări, îl îmbia să cumpere ceva. Avea o tarabă plină de suveniruri, cum le spunea el, şi la un moment dat, într-una dintre zile, exasperat de lipsa de interes a Profesorului, îi ieşise în cale:

— Domnule Profesor, am ceva pentru dumneavoastră. Marfă garantată, să mor io. Originală… adusă de sus din munţi, de la ruine…

Undeva sus în munţi se găseau ruinele unei vechi cetăţi de apărare răscolite de ani de zile de căutătorii de comori în speranţa găsirii unor piese rare, pe care să le ofere apoi valurilor de excursionişti care năvăleau vara în oraş.

Privise atunci nehotărât la coiful pe care ţiganul îl scosese de sub tarabă. Lustruit şi bine lucrat, de parcă ar fi fost fabricat cu o oră în urmă.

Ridicase din umeri şi i-l înapoiase plictisit:

— Este un fals, tinere! îi spusese el calm. Şi te rog să nu mă mai plictiseşti cu asemenea fleacuri.

Nu l-a mai plictisit, dar nici nu l-a mai salutat de atunci, spre hazul prost ascuns al tinerilor care îi pândeau trecerea pe lângă tarabă. Uneori, în clipele în care frazele nu i se înşirau pe hârtie aşa cum ar fi vrut, i se părea că de fapt grupul gălăgios de tineri fusese în spatele încercării de a-i vinde coiful, mai ales că uneori i-a văzut şi pe ei oferindu-le vizitatorilor naivi inele şi cercei, descoperite, chipurile, întâmplător, în timpul unei excursii, printre ruine. Când vedea capul mare al ţiganului întorcându-se ostentativ şi supărat într-o parte când era nevoit să treacă pe lângă el, îl cuprindea o stare de veselie pe care nu şi-o putea explica. Poate pentru faptul că îi dejucase atât de uşor încercarea de a-i vinde un fals. De fapt nici nu era sigur şi nu se baza decât pe intuiţie, pentru că Profesorul nu folosise niciodată obiectele istorice, ci doar izvoarele scrise pentru a studia. O amforă lui nu îi spunea nimic. Dar ceea ce a scris un istoric sau altul despre acea amforă îi permitea să rafineze şi să filtreze adevărul istoric în adevărate capodopere. Uneori îşi dădea seama că trăia prin cărţile şi lucrările altor oameni, pentru că, deşi cunoştea pe dinafară o mulţime de situri istorice, nu ţinuse niciodată în mână o unealtă folosită în mod obişnuit la săpături. Da, trăia prin explorările şi cărţile altor oameni, dar extrăgea din ele lucruri care treceau neobservate pentru cei cu experienţă nemijlocită de teren şi făcea corelaţii pe care aceştia erau incapabili să le surprindă.

„Poate că totuşi ar exista o posibilitate să fi fost autentic", se gândea el uneori când îşi amintea de coif. „Poate că, nepriceput cum este, ţiganul l-a lustruit pentru a-l face vandabil" – şi încerca atunci să-şi aducă aminte dacă pe lângă niturile care prindeau legăturile se vedeau urme de oxidare.

Parcă erau, se îndoia el uneori – alungă asta din minte, cu gândul să i-l mai ceară o dată pentru a-l examina mai bine. „Va trebui să iau o lupă la mine“, hotărî el cu inima împăcată şi se aplecă asupra foii de hârtie, revenind la subiectul lui preferat.

„Sunt prea tehnic în descrierea arcului“, se gândi el, revăzând cele scrise. „Dar este esenţial pentru a putea explica succesul pe care l-au avut hunii în faţa trupelor romane…“, îşi spuse Profesorul şi se apucă iar de scris.

„ Săgeţile, aşa cum s-a mai spus, aveau vârfuri din fier cu trei laturi, cu o lungime de pană la 80 de centimetri şi cu o putere de pătrundere uluitoare, astfel încât întreaga lume occidentală a intrat imediat în panică la apariţia hunilor la graniţele lor. Surse demne de încredere (Priskos, Ammianus şi Zosimos) povestesc despre faptul că arcul hunilor era atât de bun, încât săgeţile lor nimereau ţinta chiar de la o sută de metri. De la această distanţă străpungeau ilicele din piele ale luptătorilor romani ca şi cum ar fi fost din hârtie. În acest fel luptătorii huni rămâneau la o distanţă destul de mare de armele grele ale duşmanilor. Aceasta era adevărata lor forţă: luptau fără să intre în contact cu duşmanul.”

Profesorul se opri iar din scris şi privi pe geam, spre Roza. Deci, calculă el, dacă unul dintre călăreţii huni s-ar afla lângă Roza şi dacă ar dori, ar putea să mă ucidă foarte uşor. O pală de vânt mai rece pătrunse nu se ştie pe unde în bibliotecă şi îl făcu să se înfioare. „Ca o presimţire“, îşi spuse Profesorul, apucându-se iar de scris:

„Tot hunii au adus pentru prima dată în Europa şaua cu scară, care le permitea ca în timpul galopului să se întoarcă şi să tragă în urmăritori. Ăsta era de fapt principalul lor mod de luptă: atacau în forţă de la o distanţă sigură, în pâlcuri de câte două, trei sute de călăreţi, apoi se prefăceau copleşiţi de superioritatea numerică a duşmanilor şi se retrăgeau urmăriţi de aceştia. Din fuga calului, se întorceau şi decimau rândurile urmăritorilor. Apoi, când conducătorii lor considerau că a venit momentul prielnic, unul dintre aceştia trăgea cu o săgeată prevăzută în coadă cu anumite orificii care scoteau şuierături specifice, care constituiau semnale de luptă. Atunci, toate micile pâlcuri se reuneau şi distrugeau duşmanul de la o depărtare confortabilă…Victoriile lor au fost atât de rapide şi de însemnate, încât în anul 410, anul in care Alaric, regele vizigoţilor, cucerea Cetatea Eternă, hunii îşi pregăteau deja cuceririle care aveau să facă în numai câţiva ani din regele lor cel mai puternic suveran al Europei.“

Mai scrise câteva ore, până îşi completă cele zece pagini plănuite, apoi se opri şi se întinse obosit. Sosise vremea să plece după ţigări. Ca multe alte lucruri din viaţa lui, şi mersul după ţigări devenise un ritual. Ar fi putut să-şi ia zece pachete o dată ca să scape de corvoada coborâtului zilnic. Dar nu mai era de mult o corvoadă. Era un simplu pretext de a mai ieşi din casă şi de a se mai dezmorţi după ce termina munca de dimineaţă. Cumpăra ţigările din faţa hotelului, apoi o pornea spre parcul din marginea oraşului. La ora amiezii de obicei era pustiu şi putea să fumeze câteva ţigări în linişte, privind spre panorama oraşului, şi să-şi ordoneze gândurile…

Se schimbă şi coborî. Vânzătorul de la chioşcul de ţigări nici nu îl mai întrebă ce doreşte: de ani de zile, la aceeaşi oră, acelaşi pachet de ţigări. Luă pachetul şi porni spre parc.

— Bună ziua, domnule Profesor, îl salută Roza tot ca de obicei, cu glasul înecat de emoţie.

— Bună ziua, Roza, îi răspunse el, întorcându-se apoi să le răspundă şi tinerilor, care îl salutau într-un cor de mormăituri încurcate.

Până acum câţiva ani nu-i acordaseră nici un fel de atenţie. Asta până când a apărut la televizor, premiat la o ceremonie fastuoasă, de un cap regal din bătrâna Europă, pentru „contribuţia deosebită la elucidarea unor enigme din istoria poporului nostru“. De fapt era vorba pur şi simplu de câteva studii minuţioase care atestau prin girul lui continuitatea familiei regale, pusă la un moment dat la îndoială de un grup înfocat de republicani.

Parcul era amplasat puţin mai sus decât localitatea şi oferea o panoramă cuprinzătoare asupra împrejurimilor. Uneori încerca să-şi explice cum luase naştere aici, în depresiunea asta, oraşul. Era înconjurat din toate părţile de munţi, şi doar un defileu îngust, înzăpezit şi impracticabil cea mai mare parte a iernii făcea legătura cu restul ţării. Una dintre multele enigme pe care numai timpul avea să le rezolve. Dacă avea să le rezolve vreodată…

Se aşeză pe banca preferată, cu faţa spre oraş, gândindu-se la altă mare enigmă pe care trebuia să o dezlege zilele acestea, poate chiar astăzi: religia hunilor. Datele erau puţine şi se ştia că, asemenea multor alte popoare asiatice, legătura dintre oameni şi zeii lor – care or fi fost aceia – se făcea prin intermediul unui şaman, care era al doilea ca importanţă, după rege, în ierarhia lor extrem de bine organizată. Şi în mod sigur tot ceva legat de religia lor era felul în care procedau cu ţinuturile cucerite. Nu doreau să ţină sub stăpânire ţinuturile ocupate. Nu alungau ţăranii de pe pământurile lor pentru a se ocupa de cultivarea pământurilor. Nu alungau meşteşugarii şi locuitorii oraşelor pentru a le lua locul în casele părăsite. Nici nu îi ucideau pe nobili pentru a le lua privilegiile. Pur şi simplu ucideau tot ce le ieşea în cale, prădau şi devastau totul cu o cruzime ieşită din comun şi al cărei motiv nu a putut fi niciodată pe deplin elucidat. Ca şi cum poporul lor ar fi fost odată trădat şi apoi ar fi avut de răzbunat ceva. Era obişnuit cu manifestările de cruzime ale popoarelor orientale, cu excesele lor după ce cucereau o localitate, dar hunii nu erau doar mai cruzi, poate că nu acesta era cuvântul, ci cu totul altfel. „Trebuie să aflu de ce“, îşi spuse hotărât şi se ridică de pe bancă pregătindu-se să coboare în oraş.

Dinspre defileul nordic se porni un vânt rece, care, dacă ar fi fost cu o lună mai devreme, s-ar fi transformat fără îndoială în viscol. Profesorul îşi strânse hanoracul subţire pe lângă corp şi se grăbi spre casă.

Acum câţiva ani, pornind de la forma alungită a craniilor găsite în mormintele hunice, un confrate avansase ipoteza că hunii, la fel ca multe alte popoare primitive, practicau, din motive încă necunoscute, deformarea capetelor copiilor prin presarea lor până luau o formă alungită. Şi de aici cruzimea deosebită. Ipoteza era prea hazardată, şi Profesorul era sigur că explicaţia trebuia să fie

legată de religia lor. Ceva legat de renumitele lor vase de bronz pentru ritual. Care fuseseră descoperite peste tot de-a lungul migraţiei lor. Şi care fuseseră socotite suficient de importante ca să fie purtate cu ei oriunde se duceau, în ciuda faptului că erau atât de incomod de transportat. Unii confraţi au presupus că erau folosite pentru fierberea şi purificarea rituală a morţilor. Absurd, din moment ce în toate mormintele hunii erau găsiţi îngropaţi întregi; iar uneori, dacă rangul lor era destul de important, cu un vas de ceremonie alături. Şaizeci de centimetri înălţime şi aproape cincizeci de kilograme avea cel mai mare şi mai impunător care fusese descoperit până acum. Prevăzut cu agăţători, ca să poată fi transportat cu ajutorul unui cal. Transportat şi, bineînţeles, folosit. Parcă citise sau auzise undeva fraza asta, dar atunci îi trecuse pe lângă ureche. Trecu în grabă, răspunzând mecanic la salutul Rozei şi al tinerilor de lângă hotel, şi urcă scara cufundat în gânduri. Era sigur că se apropia de ceva foarte important. Undeva în mintea lui atât de metodică şi ordonată erau adunate acum toate informaţiile de care avea nevoie. Trebuia doar să aştepte, să le dea timp să se ordoneze şi, ca de atâtea ori, să se transforme în fraze frumoase, impecabile, imposibil de contrazis. Îşi îmbrăcă halatul călduros, privi încă o dată spre cărţile din bibliotecă, care aşteptau parcă dornice să fie răsfoite, şi se apucă de scris convins că vasul de bronz al hunilor îşi va dezvălui astăzi taina. O rafală de vânt puternică zgudui geamurile şi îl făcu să se ridice de la masă ca să le închidă mai bine. Fără să vrea privi spre piaţă, unde tinerii nepăsători de adineauri priveau îngrijoraţi spre înălţimi. Până şi Roza, atât de puţin interesată de obicei de starea timpului, acum privea nedumerită în sus. De unde, aduşi de vânt, soseau fulgi mari în rafale dese. Deşi erau deja în luna mai. Profesorul parcă îşi mai amintea că oraşul mai avusese parte de asemenea scurte zăpezi ale mieilor, care ţineau câteva ore, apoi se topeau de parcă nici nu ar fi fost. În timp ce privea afară, în numai câteva minute un strat subţire de zăpadă acoperise piaţa, purtată de colo-colo de vântul ce se transformase pe nesimţite într-un adevărat viscol. Peste şuierul vântului se auzea un zgomot ciudat, pe care nu îl putu identifica. Şi ţipete. Se apropie curios de geam să vadă mai bine. Dinspre marginea oraşului se apropia un tramvai, săltând uşor pe şine. Era acoperit de un strat subţire de zăpadă, şi Profesorul se miră cum imaginea primăvăratică a pieţei fusese înlocuită în numai câteva minute cu insolitul aspect hibernal. Vântul spulbera acum zăpada, făcând-o să se adune în mici troiene pe lângă ziduri şi garduri. Îngreuna şi vederea, dar nu într-atât de mult încât să nu vadă pâlcul de călăreţi care depăşeau în goana cailor tramvaiul. Tot dinspre ei veneau şi zgomotele acelea care păreau un fel de ţipete fără nici o noimă, şi, o clipă, Profesorul se temu că iar se face un film în piaţă, aşa cum se mai întâmplase în urmă cu vreo trei ani, când săptămâni în şir nu putuse să scrie din cauza zgomotelor. Intrigat, a dat perdeaua la o parte şi şi-a lipit fruntea de geam să vadă mai bine. Dacă era un film, atunci era extraordinar de bine realizat şi cu efecte speciale cu totul deosebite, pentru că un călăreţ, trecând pe lângă ţiganul de la taraba cu suveniruri, scoase sabia şi, fulgerător, îl lăsă fără cap. Capul mare şi tuciuriu se rostogoli de câteva ori înainte de a se opri într-o poziţie incertă, sprijinit de un coş de gunoi. Profesorului i se păru că acesta priveşte direct spre el şi, înfiorat, făcu fără să vrea un pas înapoi, lăsând perdeaua să cadă.

Într-un târziu, când putu să-şi desprindă ochii de pe capul căzut pe jos, observă cu stupoare că imaginea paşnică de acum câteva minute a pieţei se schimbase cu totul. Grupul de tineri pierde-vară fusese împrăştiat: doi zăceau şi ei decapitaţi pe treptele hotelului, iar ceilalţi trei o zbughiseră spre ieşirea din piaţă. Unul dintre călăreţi, dându-şi seama că nu-i mai poate ajunge, îşi struni calul şi, cu o viteză şi o precizie uimitoare, scoase arcul de pe umăr, îl încordă şi, înainte de a apuca să dea colţul, cei trei tineri se prăbuşiră, pe rând, la intervale de numai câteva clipe unul de altul.

La câţiva metri de el, alt călăreţ descălecase în grabă şi, fără să ţină seama de ţipetele disperate ale Rozei, o trânti pe treptele hotelului, îi ridică rochia din volănaşe roz şi se înfrupta grăbit din farmecele ei în strigătele de încurajare ale celorlalţi. Arcaşul ridică scârbit din umeri şi îşi întoarse calul spre vitrina unui magazin de gablonzuri, spărgând-o cu piciorul. Zgomotul geamului spart atrase şi alţi călăreţi, care, cu mâinile încărcate de fleacuri strălucitoare, părură să uite un timp de Roza. Abia atunci Profesorul putu să observe mai bine călăreţii şi mai ales arcurile lor reflexe. Încremeni. Ăştia erau huni! Fără nici o urmă de îndoială, cei de jos erau huni. Dar cum era posibil aşa ceva? Uitând de orice precauţie, Profesorul deschise uşa şi ieşi în balcon să-i observe mai bine. Era extraordinar, cu aşa ceva nu avea să se mai întâlnească niciodată, şi, copleşit, nu ştia unde să privească mai întâi. Era fermecat, şi totuşi, dincolo de lăcomia cu care îi privea, nu putu să uite de o doză minimă de precauţie, aşa că se trase prudent după stâlpul de susţinere al balconului, de unde privea totul cu ochi curioşi. Doi călăreţi, care după îmbrăcăminte păreau a fi căpetenii, ducând de căpăstru al treilea cal, îşi făcură încet apariţia şi se opriră lângă hotel. Coborâră dintr-o săritură şi părură să nu o bage în seamă pe Roza, care se jeluia acum monoton, violată de al treilea sau al patrulea hun. De pe şaua celui de al treilea cal, coborâră încet un vas de ceremonie, cel mai mare vas pe care îl văzuse vreodată Profesorul: părea să aibă peste un metru înălţime. Turnară mai întâi din nişte burdufuri un lichid uleios şi întunecat la culoare, apoi începură un fel de ritual magic pe care Profesorul, din cauza luminii care scăzuse pe neaşteptate, nu-l putu vedea prea bine. Scoase mai mult capul, dornic să vadă, când una dintre căpetenii îl strigă pe arcaş. Chiar atunci se dădură la o parte, şi Profesorul văzu pe vasul înalt de peste un metru un fel de indicator care plutea pe lichidul întunecat. Părea asemenea unui imens ac de busolă, care oscila nehotărât de colo-colo, tremurând parcă, în căutarea nordului. După câteva clipe, văzu că acul se stabilizează, se îndreaptă spre balcon şi, cu o precizie necruţătoare, se ridică tremurând şi îl arătă pe el. În aceeaşi clipă îl văzură şi cele două căpetenii, şi arcaşul.

— Domnule Profesor! izbucni dintr-o dată ţipătul Rozei, de lângă ei, culcată sub al cincilea hun. Fugiiiiiiiiţiiii!

Nu stătu să se mai întrebe de unde îşi dăduse seama Roza că discutau despre el, indicatorul din vasul de ceremonie îi spusese şi lui destul de clar că nu era bine să mai zăbovească pe acolo. Se întoarse cu o vioiciune de care la vârsta lui nu se mai credea în stare, se împiedică de ceva şi căzu, auzind cum săgeata se înfige cu un zbârnâit sinistru în tocul uşii, acolo unde cu o clipă mai devreme se aflase capul lui. Se târî în patru labe în cameră, la adăpostul zidului, şi se ridică în picioare.

„Doamne, Dumnezeule, ăştia îmi vor capul! Au venit aici pentru mine, dar de ce?“ se întrebă Profesorul cu înfrigurare, părându-i-se că aude deja tropotul paşilor grei pe scară. În clipa aceea, privirea îi căzu pe foaia de pe masă, unde tocmai începuse un nou capitol: „Religia hunilor“.

„Deşi nu avem prea multe relatări despre religia hunilor şi nici dovezile arheologice nu ne ajută mai mult, dacă punem cap la cap toate informaţiile, putem obţine o imagine coerentă a misterioasei lor religii, religie care ne lămureşte mult din comportamentul acestui popor. Aşadar, putem presupune fără nici o urmă de îndoială că religia hunilor explică în mod extrem de simplu una dintre enigmele primordiale ale cosmogoniei. Şi nu numai că o explică, dar, din felul în care procedau, se vede treaba că şi aplicau într-un mod eficace şi mai ales unic cunoştinţele obţinute într-un mod necunoscut încă…“ – şi aici se oprise, atras de zgomotele făcute de huni în piaţă.

Aplecându-se şi ferindu-se să nu ajungă în dreptul ferestrei, întinse mâna şi luă de pe masă foaia pe care începuse ultimul capitol. Se mai întinse o dată şi, tot de pe masă, luă bricheta. Cu părere de rău, aprinse un colţ al foii de hârtie. Ezitând, dădu perdeaua la o parte şi ieşi în balcon. Arcaşul ridică instantaneu arcul şi, o clipă, Profesorul şi el se priviră încordaţi de-a lungul săgeţii. Flutură hârtia arzând, şi cel care părea a fi şeful îi puse arcaşului mâna pe umăr, spunându-i ceva. Indicatorul sau ce o fi fost se roti de câteva ori şi se cufundă bolborosind în lichidul negru şi uleios. Un strigăt scurt îi adună pe toţi călăreţii răspândiţi pe străzile din jur după pradă. Vărsară în zăpadă lichidul negru din vas, apoi îl urcară pe cal şi se pierdură în galop spre munţii din zare. Înainte de a da colţul, căpetenia se mai întoarse o dată să-l privească pe Profesor, ca şi cum i-ar fi transmis un tăcut avertisment.

Lăsă foaia încă arzând să cadă ca o jertfă peste capul ţiganului decapitat. Vântul se oprise şi, dintr-o dată, din norii ce se împrăştiaseră ca prin farmec, soarele îşi aruncă ultimele raze, înainte de a apune, peste oraşul devastat, ca un semn că totul reintrase în normal.

de Sergiu Someşan din volumul “ Cadouri de Crăciun ”, editura Karmat Press 2003
email
sergiu_somesan @yahoo.com